

STÁTNÍ OKRESNÍ ARCHIV ROKYCANY

ARCHIV OBCE TŘEBNUŠKA

1902 - 1945

Inventář

Číslo listu JAF

85

Evidenční číslo pomůcky

152

Zpracovala: Mgr. Hana Hrachová

ROKYCANY 2004

OBSAH

ÚVOD

I.	Vývoj původce fondu	4
II.	Dějiny a vývoj fondu	6
III.	Archivní charakteristika fondu	7
IV.	Obsah fondu	7
V.	Záznam o uspořádání fondu	8

PŘÍLOHY

Č. 1	Seznam použité literatury	10
Č. 2	Seznam použitých zkratk	10

INVENTÁRNÍ SEZNAM

I.	Knihy	12
II.	Spisový materiál	13
III.	Účetní materiál	16
IV.	Ostatní materiál	17

ÚVOD

I. Vývoj původce fondu

Původcem fondu je Obecní úřad Třebnuška, který vyvíjel svou činnost v letech 1850 – 1945 s přestávkou let 1869 – 1880, kdy byla Třebnuška osadou obce Drahoňův Újezd. Před rokem 1850 byla Třebnuška součástí zbirožského panství v Berounském kraji. Po tomto roce byla zahrnuta do soudního okresu Zbiroh, který spravovalo Okresní hejtmanství Hořovice v Pražském kraji. Od 1. září 1896 bylo obnoveno Okresní hejtmanství v Rokycanech, které se nově skládalo ze soudních okresů Rokycany a Zbiroh. Samosprávný soudní okres Zbiroh zanikl 1. 12. 1928. Okresní úřad Rokycany byl podle vládního nařízení ze dne 26. 5. 1942 č. 185 Sb. o nové úpravě obvodů a sídel okresních úřadů zrušen a veškerá správa bývalého okresu přešla na Okresní úřad Plzeň – venkov. Tato změna vešla v platnost dne 1. 6. 1942. Rokycanský okres byl znovu vytvořen až po válce na základě dekretu prezidenta republiky o obnovení stavu k 30. 9. 1938.

Po celou dobu existence obce se používá název Třebnuška. Územní kompetence obecního úřadu se vztahovaly na katastrální území obce.

Obecní zřízení bylo uzákoněno tzv. Stadionovým prozatímním obecním zřízením z 20. 3. 1849, kde byla vytýčena zásada „základem svobodného státu je svobodná obec.“ Toto zřízení nabylo platnost od 1. ledna 1850. Rozeznávalo dvojí působnost obce, vlastní záležitosti obce a přenesené, delegované záležitosti. Obce se staly nejnižšími články a instancemi územní samosprávy. V roce 1859 bylo vydáno obecní zřízení, z něhož v praxi zůstalo platné jen nařízení o domovském právu. K dalším změnám došlo po vydání Únorové ústavy v roce 1862, na kterou navazoval říšský zákon č. 18/1862 a zemský zákon z 16. 4. 1864 o obecním zřízení. Po první světové válce bylo změněno obecní zřízení volebním zákonem č. 75/1919 Sb. zák. a nař. a novelou zákona o obecním zřízení č. 76/1919 Sb. zák. a nař. Volební období bylo stanoveno na dobu čtyř let, po roce 1933 bylo změněno na šestileté.

Po vzniku Obecního úřadu v Třebnušce v roce 1850 se staly výkonnými orgány obecní výbor a obecní představenstvo. Obecní výbor byl složen ze zákonného počtu členů závislého na stavu oprávněných voličů s tříletým funkčním obdobím. Náhradníků nemělo být více než polovina členů obecního výboru. Obecní výbor jako kolegiální sbor rozhodoval většinou hlasů, měl pouze usnášecí a dozorčí moc, nikoliv však moc výkonnou. Po reformách sedmdesátých let měl obecní výbor usnášecí a dozorčí moc a byl sekundárním orgánem, který vyřizoval zvláště důležité záležitosti. Jeho zasedání byla veřejná. Do pravomoci obecního výboru patřila správa obecního majetku, udělování domovského práva, čestného občanství a vyřizování záležitostí místní policie.

Obecní výbor volil ze svého středu obecní představenstvo, které se skládalo ze starosty a alespoň dvou radních. Představenstvo netvořilo kolégium, radní byli pouze pomocným a zastupujícím orgánem starosty. Představenstvo jako užší orgán reprezentovalo obec navenek.

Působnost obecního úřadu byla zčásti samostatná: správa obecního jmění a obecních záležitostí, dohled na bezpečnost majetku, péče o zachování obecních cest, silnic a mostů, výkon policie polní, běžné, zdravotní, mravnostní, stavební i požární, péče o chudé a dobročinné ústavy, účast na správě místních škol, urovnávání sporů mezi stranami v obci a konání dobrovolných dražeb nemovitých věcí. Zčásti byla působnost obcí přenesená a ta se týkala záležitostí soudních, politických, vojenských, berních i důchodkových. Dohled nad obecním úřadem náležel jednak okresnímu zastupitelstvu a zemskému výboru, jednak místodržitelství.

O počátcích úřadu v 19. století nevíme nic. V roce 1869 je Třebnuška uváděná jako osada obce Drahoňův Újezd, od roku 1880 byla již samostatnou obcí. Bohužel se z Třebnušky nedochovaly téměř žádné zápisy ze schůzí ani kronika a proto je historie obecního úřadu velmi kusá. V roce 1916 stáli v čele Třebnušky Jan Škrdlant, Karel Hatina, František Sýkora, Antonín Oliverius, Václav Král, Vojtěch Svoboda, a Vojtěch Fišer. Starostou byl František Kára. V roce 1923 se v pramenech vyskytuje starosta Jan Škrdlant.

V letech 1925 – 1928 vykonával funkci starosty František Kára. V zastupitelstvu v roce 1926 zasedali František Žikeš, Antonín Jerlink, František Nový, Jan Škrdlant, Vojtěch Šott, Václav Král, František Sýkora a František Matouš. V letech 1932 – 1938 byl starostou Jan Vácha.

V roce 1937 pracovala obecní rada ve složení Jan Vácha, Václav Kára a František Matouš. Zastupitelstvo bylo složeno pouze ze zástupců sociální demokracie Jana Váchy, Františka Opatrného, Františka Matouše, Josefa Kubeše, Václava Fajta, Antonína Matouše, Františka Kaisra a Václava Káry. V tomto období byl starostou Třebnušky Mudra, v letech 1942- 1943 pak Jan Vácha.

Obecní úřad v Třebnušce ukončil svou činnost v květnu 1945, kdy začal pracovat Místní národní výbor v Třebnušce.

Starostové Třebnušky v letech 1916 – 1943

Jméno starosty	Ve funkci od	Ve funkci do
František Kára	1916 ?	?
Jan Škrdlant	1923 ?	?

František Kára	1925 ?	1928 ?
Jan Vácha	1932	1938 ?
Mudra	1938 ?	?
Jan Vácha	1942 ?	1943 ?

II. Dějiny a vývoj fondu

Původcem fondu Archiv obce Třebnuška je Obecní úřad v Třebnušce. Fond lze považovat za uzavřený, neboť ve spisovně již nezůstaly žádné písemnosti z doby před rokem 1945.

O úřadování v Třebnušce nevíme téměř nic. V roce 1916 se mluví o místnostech obecního úřadu, kde se však kancelář nalézala, se z pramenů nepodařilo zjistit.

Již od roku 1910 byly vedeny v obci podací deníky a písemnostem byla zřejmě věnována patřičná pozornost. Další zprávy o ukládání písemností a zacházení s nimi ale chybí.

Na úřadě používali kulaté razítko s textem OBECNÍ ÚŘAD V TŘEBNUŠCE uprostřed se státním znakem. K roku 1942 jsem zaznamenala otisk podacího razítka s nápisem OBECNÍ ÚŘAD V TŘEBNUŠCE Došlo a vyznačeným číslem jednacím.

Fond byl převzat při skartacích 15. 4. 1953 a 6. 4. 1957, předávací protokoly však nebyly nalezeny.

Za ztracené je možno považovat zápisy ze schůzí zastupitelstva, rady a komisí obecního úřadu a matriku příslušníků obce. Zcela jistě není dochován ani veškerý spisový materiál.

III. Archivní charakteristika fondu

Před začátkem pořádacích prací bylo součástí fondu 19 knih, 7 podacích deníků a karton z let 1886 – 1945 (1955). Metráž byla odhadována na 0,44 bm.

Fond byl uspořádán podle metodického pokynu pro pořádání fondů obcí. Při pořádání knih bylo ve fondu nalezeno celkem pět knih, které byly delimitovány do fondu MNV Třebnuška. Jednalo se o knihu vydaných domovských listů z let 1896 – 1948, knihu evidence zásob v obecním lese z let 1940 – 1946, knihu evidence neaktivního mužstva, dovolenců a záložníků z let 1889 – 1950, knihu evidence vydaných lístků na mýdlo a dříví z let 1943 –

1950 a podací deník z let 1941 – 1948. Zbylé knihy byly popsány a rozděleny do jednotlivých skupin.

Spisy obecního úřadu a místního národního výboru byly původně uloženy společně v jednom kartonu. Při pořádání byly vyčleněny písemnosti z období 1945 – 1955. Zbylé spisy obecního úřadu byly doplněny dalšími písemnostmi, které byly nalezeny volně především v podacích denících a zařazeny do jednotlivých skupin a podskupin.

Celkem bylo z fondu delimitováno 5 knih a několik spisů o rozsahu 0,14 bm. Ve fondu nebyla provedena vnitřní skartace. Nynější rozsah fondu je 0,34 bm, z toho na 20 knih připadá 0,22 bm a na karton 0,12 bm.

Kategorizace jednotlivých písemností fondu je uváděna na základě směrnice MV ČSR č. 2 ze dne 4. 3. 1975 o ochraně a kategorizaci archiválií. Písemnosti byly zařazeny do dvou kategorií. Zápisy ze schůzí byly zahrnuty podle § 2 odst. d) do první kategorie. Ostatní knihy i spisový materiál náleží k 3. kategorii.

Fyzický stav fondu je dobrý.

IV. Obsah fondu

Fond Archiv obce Třebnuška z let 1902 – 1945 obsahuje 20 knih z let 1904 – 1945 a karton spisů z let 1902 – 1945. Jazykem fondu je čeština a němčina.

Fond neobsahuje žádnou kroniku, ani zápisy ze schůzí. Z knih jsou zajímavé především kniha evidence příchozích z let 1904 – 1939 a kniha evidence vydaných pracovních knížek z let 1908 – 1918 (1942), ve které je zapsána také evidence narozených. Ostatní knihy jsou spíše evidenčního nebo účetního rázu.

Spisový materiál je z velké části příjemeckého charakteru. Za pozornost stojí snad jen písemnosti uložené ve skupině stavební záležitosti z let 1920 – 1937, týkající se mlýna v Třebnušce.

Katastrální mapa Třebnušky z roku 1839 je součástí fondu Sbírký map a plánů.

V. Záznam o uspořádání fondu

Fond AO Třebnuška uspořádala, inventární seznam sestavila a úvod zpracovala Mgr. Hana Hrachová v roce 2002 ve Státním okresním archivu v Rokycanech.

Rokycany 3. 11. 2004

Mgr. Hana Hrachová

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Seznam použité literatury

Politický a školní okres rokycanský, Rokycany 1898.

Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850 – 1970, I. díl, 1 sv., Praha 1978.

Příloha č. 2

Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
fol.	folium
čp.	číslo popisné
čsl.	československý
inv. č.	inventární číslo
JAF	jednotný archivní fond
MNV	místní národní výbor
MV ČSR	Ministerstvo vnitra České socialistické republiky
SOka	státní okresní archiv

INVENTÁRNÍ SEZNAM

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. č.
---------	-------	---------------	----------

I. Knihy

Knihy všeobecné správy obce

1	Zápisy ze schůzí obecního zastupitelstva	14. 3. 1937, 15. 10. 1937	1
---	--	---------------------------	---

Kniha vydaných domovských listů

(viz MNV Třebnuška, nezpracováno)

1896 - 1948

Evidence narozených

(viz inv. č. 6)

1930 - 1939

Knihy správy obecního majetku

2	Inventář pozemků, veřejného statku a obecního jmění	1923 – 1935	K 1
---	---	-------------	-----

3	Hospodářský plán obecního lesa	1927 – 1936	K 2
---	--------------------------------	-------------	-----

4	Evidence vyrobeného dříví v lese	1916 – 1939	K 3
---	----------------------------------	-------------	-----

Kniha evidence zásob v ob. lese

(viz MNV Třebnuška, nezpracováno)

1940 - 1946

Evidenční knihy agendy bezpečnosti a veřejného pořádku

5	Kniha evidence příchozích	1904 – 1939	K 4
---	---------------------------	-------------	-----

Kniha evidence vydaných lístků na mýdlo a dříví

(viz MNV Třebnuška, nezpracováno)

1943 - 1950

<u>Inv. č.</u>	<u>Obsah</u>	<u>Časový rozsah</u>	<u>Evid. č.</u>
6	Kniha evidence vydaných pracovních knížek	1908 – 1918 (1942)	K 5
	Evidence vydaných vysvědčení zachovalosti (viz inv. č. 6)	1930 – 1942	
	Kniha evidence neaktivního mužstva, dovolenců a záložníků (viz MNV Třebnuška, nezpracováno)	1889 - 1950	
II. Spisový materiál			
II. 1 Registraturní pomůcky			
7	Podací deník	2. 1. 1910 – 24. 1. 1919	R 1
8	Podací deník	6. 1. 1919 – 23. 6. 1931	R 2
9	Podací deník	23. 6. 1931 – 9. 4. 1937	R 3
10	Podací deník	9. 4. 1937 – 6. 6. 1940	R 4
11	Podací deník	6. 6. 1940 – 24. 11. 1941	R 5
	Podací deník (viz MNV Třebnuška, nezpracováno)	27. 11. 1941 – 28. 1. 1948	
II. 2 Spisy			
Obec a její správa			
12	Domovské právo (mj. domovský list Zd. Fišarové)	1912 – 1941	1

<u>Inv. č.</u>	<u>Obsah</u>	<u>Časový rozsah</u>	<u>Kart. č.</u>
13	Matriční záležitosti (adopce Kristiny Hůlkové)	1940	1
14	Volby do vyšších orgánů samosprávy (kandidátní listina)	1928	1
15	Organizace činnosti obecní samosprávy (pozvánky a vyhlášky)	1916 – 1937	1

Správa obecního majetku

16	Obecní pozemky (stížnost J. Krále)	1931	1
17	Obecní lesy a vody (žádost o povolení zřízení kamenolomu v ob. lese)	1945	1
18	Rozpočtové hospodaření obce (účetní závěrky, rozpočet, půjčka)	1911 – 1945	1

Péče o bezpečnost a veřejný pořádek

19	Veřejné cesty a silnice (cesta mezi p. p. 48 a 52)	1939 - 1940	1
20	Veřejná doprava a spoje (vybírání přespolní pošty)	1902	1

<u>Inv. č.</u>	<u>Obsah</u>	<u>Časový rozsah</u>	<u>Kart. č.</u>
21	Hygienické poměry v obci (položení potrubí sine dato)	/1920 – 1945/	1
22	Čelední a pracovní záležitosti (žádost o vydání prac. a čeled. knížek)	1905 – 1925	1
23	Stavební záležitosti (stavební úlevy pro obec, zvýšení retenční kapacity u mlýnské nádrže č. k. 385)	1920 – 1937	1
24	Elektrifikace	1945	1
25	Požární záležitosti (příspěvek na motorovou stříkačku)	1939	1
26	Trestní pravomoc	1922	1

Péče o veřejné ústavy a zařízení

27	Vysvědčení chudoby (vydaná vysvědčení chudoby)	1903 – 1904	1
28	Péče o děti, nemocné a postižené (žádosti i finanční příspěvek)	1921	1

Spolupůsobení ve státních záležitostech

29	Daňové záležitosti (pravidla o vybírání obecní dávky z nápojů)	1921 – 1930	1
----	--	-------------	---

<u>Inv. č.</u>	<u>Obsah</u>	<u>Časový rozsah</u>	<u>Kart. č.</u>
30	Katastrální záležitosti (trhové smlouvy na prodej pozemků mezi obyvateli Třebnušky a obcí Drahoňův Újezd)	1935 – 1937	1
III. Účetní materiál			
III. 1 Účetní knihy			
31	Hlavní kniha	1923	K 6
32	Hlavní kniha	1924	K 7
33	Hlavní kniha	1925	K 8
34	Hlavní kniha	1926	K 9
35	Hlavní kniha	1927	K 10
36	Hlavní kniha	1928	K 11
37	Hlavní kniha	1929	K 12
38	Hlavní kniha	1930	K 13
39	Hlavní kniha	1942 – 1943	K 14
40	Hlavní kniha	1944 – 1945	K 15

<u>Inv. č.</u>	<u>Obsah</u>	<u>Časový rozsah</u>	<u>Kart. č.</u>
----------------	--------------	----------------------	-----------------

III. 2 Účetní přílohy

Evidence příjmů a výdajů (viz inv. č. 4)	1922 – 1923		
---	-------------	--	--

IV. Ostatní materiál

41	Porostní mapa obecního lesa čes., 1:5 760, 3 exempláře, 49x34,3 cm	1937	M 1	1
----	---	------	-----	---

Základní informace o fondu

Název fondu:	Archiv obce Třebnuška
Značka fondu:	AO Třebnuška
Časový rozsah:	1902 – 1945
Počet evidenčních jednotek:	22 (15 knih, 5 podacích protokolů, 1 karton, 1 mapa)
Počet inventárních jednotek:	41
Rozsah v běžných metrech:	0,34
Stav ke dni:	3. 11. 2004
Archivní fond zpracovala:	Mgr. Hana Hrachová
Pomůcku sestavila:	Mgr. Hana Hrachová
Počet stran:	17
Schválil:	Mgr. Hana Hrachová, čj. SOAP/07-621/04 11. 11. 2004